

Олександр Громадецький

аспірант,
Київський національний університет імені Тараса Шевченка,
кафедра державного управління
Україна, Київ
ghromadetskyi_o_m@ukr.net
ORCID ID: 0000-0003-1095-8661

НЕОЛІБЕРАЛІЗМ ЯК НАПРЯМ ПОСТМОДЕРНОГО ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

Анотація. У статті розглянуто неоліберальний постмодерністський підхід до державного управління в межах наукової концепції Ч. Фокса та Г. Міллера. У рамках відповідної наукової конструкції дослідники виділили три провідні підходи (неолібералізм, конституціоналізм і комунітаризм), спрямовані на заміну застарілої моделі бюрократичного (ортодоксального) урядування. Обґрунтування постмодерного державного управління може сприяти модернізації практики державного управління у світі в цілому і в Україні зокрема. Систематизація імперативів неоліберального підходу до державного управління є одним з етапів вищезазначеного обґрунтування.

Метою статті є розкриття змісту та прикладного потенціалу неоліберального напрямку в межах постмодерного державного управління, дослідження його основних ідей та інструментів. Методологічною основою дослідження стали логічні методи (синтез, аналіз, індукція тощо), а також спеціальні (історичний, системний, порівняльний).

У результаті дослідження було виявлено, що зміст неоліберального підходу до державного управління полягає в маркетизації державного сектора з метою проведення дебюрократизації та підвищення ефективності. Основними інструментами постають оцінка ефективності та аудит, укладання контрактів, приватизація, запровадження системи стимулювання та менеджменту. У порівнянні з ортодоксальною моделлю державного управління, неоліберальний аналог має певні переваги, зокрема, відмову від переважання стандартизованих правил і положень на користь результатів. Але в той же час, неоліберальний підхід залишається вірним раціональним традиціям сприйняття дійсності. Незважаючи на значні практичні результати, були виявлені недоліки неоліберальної постмодерністської моделі державного управління (можливості для корупції та переоцінювання системи вимірювання ефективності).

Ключові слова: постмодерне публічне управління, бюрократичне державне управління, неолібералізм, раціоналізація, модернізація

Формул: 0, рис.: 0, табл.:0, бібл.: 22

JEL Classification: H00, L51, P00

Oleksandr Ghromadetskyi

PhD Student,
Taras Shevchenko National University of Kyiv,
Public Administration Department
Kyiv, Ukraine
ghromadetskyi_o_m@ukr.net
ORCID ID: 0000-0003-1095-8661

NEOLIBERALISM AS AN APPROACH IN POSTMODERN PUBLIC ADMINISTRATION

Abstract. The article revises the neo-liberal postmodern approach to public administration within the scientific paradigm by Ch. Fox and H. Miller. Within the framework of the relevant scientific construct, the researchers identified three leading approaches (neo-liberalism, constitutionalism and communitarianism) designed to replace the outdated model of the modern (orthodox) government. The justification for the postmodern public administration could contribute to the modernization of public management practices in the world in general and in Ukraine in particular. The systematization of the imperatives of the neoliberal approach to public administration is one of the stages of the above-mentioned justification.

The purpose of the paper is to reveal the content and application potential of the neoliberal approach within postmodern public administration, to research its main ideas and tools. Methodological basis of the study consists of logical methods (synthesis, analysis, induction, etc.), as well as special ones (historical, systemic, comparative).

As a result of the study, it was found that the content of the neoliberal approach to public administration deals with marketization of the public sector in order to conduct de-bureaucratization and efficiency improvements. The main tools in the process are performance evaluation and audit, contracting out, privatization, implementation of incentive system, and management. Compared with the orthodox model of public administration, the neoliberal counterpart has certain advantages, in particular, the refusal to prevail standardized rules and regulations in favor of outcomes. Nevertheless, at the same time, the neoliberal approach remains faithful to the rational traditions of reality perception. Despite significant practical results, the shortcomings of the neo-liberal postmodern model of public administration (opportunities for corruption and overestimation of the efficiency measuring system) were described.

Keywords: post-modern public administration, bureaucratic public administration, neoliberalism, rationalization, modernization

Formulas: 0; fig.: 0; tabl.: 0; bibl.: 22

JEL Classification: H00, L51, P00

Вступ. На зламі XX-XXI століть науковий тандем. Ч. Фокса та Г. Міллера вирішив систематизувати посткласичні підходи до державного управління у постмодерній парадигмі публічного управління. У межах відповідного наукового конструкту учені виділили три провідні підходи (неолібералізм, конституціоналізм та комунітаризм), покликані замінити застарілу модель модерного (ортодоксального) державного управління. Обґрунтування теоретичних засад постмодерного публічного управління сприятиме модернізації державно-управлінських практик у світі загалом та в Україні зокрема. Систематизація імперативів неоліберального підходу до державного управління належить до одного з етапів вище згаданого обґрунтування.

Аналіз досліджень та постановка завдання. Неоліберальна традиція державної політики досліджується багатьма ученими, зокрема Г. Алісоном, Б. Армаджані, М. Барзелеєм, Дж. Блекменом, Л. Блессінгом, Р. Брюсом, Т. Геблером, Д. Кетлі, В. Кіном, Д. Озборном, Л. Отулом, Т. Пітерсом, П. Пластріком, С. Ренсоном, Н.

Флінном тощо. Однак, переважна більшість студій цих науковців концентрується на розробці практичних механізмів неолібералізації державного сектору, відповідно, співвідношення неоліберального публічного управління та ідеології постмодерну як загального суспільного каркасу лишається мало дослідженим. Саме тому мета статті полягає у розкритті змісту та прикладного потенціалу неоліберального напряму в межах постмодерного публічного управління, деталізації його основних ідей та інструментів. Методологічною основою дослідження стали логічні методи (синтез, аналіз, індукція тощо), а також спеціальні (історичний, системний, порівняльний), які дозволити досягти реалізації мети дослідження.

Результати дослідження. Неолібералізм можна вважати продовженням загальноприйнятої ліберально-політичної думки, оскільки індивід наділений пріоритетом у відносинах зі спільнотою, а громада є або повинна бути сферою економічної діяльності, в якій роль держави полягає в збереженні миру в ринкових взаєминах цієї спільноти. «Внутрішнє оформлення зв'язку між «природним» приватним царством ринку і «штучною» публічною цариною держави було об'єктом постійної розробки і коригування» [Pesch 2003]. Неолібералізм став ідейним фоном низки реформ у державному управлінні у 80-90-ті роки ХХ століття.

Відповідні реформи відбувалися в ім'я активізації громадського вибору, приватизації, переосмислення уряду і нового державного управління, відповідно, передбачали радикальну зміну способу управління державним сектором. Ця модель публічного управління та адміністрування знайшла відображення у політиці адміністрації Р. Рейгана в США, М. Тетчер у Великій Британії, в Австралії, Новій Зеландії, Канаді в 1990-х роках.

Неоліберальне державне управління передбачало дебюрократизацію, збільшення ефективності та результативності органів державної влади, а не популяризацію правил та приписів. «Реформатори прагнули замінити авторитет і жорсткість гнучкістю, традиційне захоплення структурою удосконаленням процесу і комфортну стабільність державних установ та бюджетів конкуренцією у ринковому розумінні» [Kettl 1997].

Більшість цих заходів з реформування застосовуються і по сьогодні, насамперед, в англосаксонському світі. І перед публічними адміністраторами стоять вимоги запровадити або розширити практику укладання контрактів та використовувати вимірювання ефективності виконання. Ефективність високо цінується в неоліберальному підході. Дискурс, який у контексті, відмінному від неолібералізму, буде оцінений як форма демократичного обговорення, розглядається тут як трансакційна вартість, що виключає інші можливості [Horn 1995]. Неоліберальні реформи певним чином є викликом ортодоксальній моделі (ортодоксальна орієнтація на правила не знаходить підтримки та схвалення), але в окремих аспектах вони продовжують покладатися на передумови ортодоксального публічного управління (раціоналізм і сцієнтизм).

Сьогодні поняття «ліберал» набуває негативної оцінки, насамперед, у пропонентів правих ідей. Але це певним чином видається дивним, тому що класичний ліберал у США може виявитися ідеологічно близьким до тих, хто нині належать до неоконсерваторів або пробізнесових правих, що пояснюється історичними традиціями. У Сполучених Штатах Америки імідж ліберала пов'язаний з людиною, яка підтримує державу загального добробуту, включаючи соціальне

забезпечення, державну освіту, націоналізовану систему охорони здоров'я, а також «великий уряд», громадянські права і рівні можливості незалежно від раси або етнічної приналежності. З іншого боку, в Канаді та Японії Ліберальна партія завжди була тісно пов'язана з бізнес-інтересами, зберігаючи класичне лібертаріанське значення поняття «ліберал».

Коріння неолібералізму не в лібералізмі «Нового курсу» або «Великого суспільства», а у класичному варіанті останнього, за допомогою якого уряд стримується від втручання до бізнесу, науки, навчального процесу, релігії тощо наскільки це можливо. У своїй реакції проти «надмірного уряду» Нового курсу Чиказька школа економіки була визначена М. Фуко як вираз американського неолібералізму, який «прагне розширити раціональність ринку, схеми його аналізу і критерії прийняття рішень для областей, які не є виключно або в першу чергу економічними» [Foucault 1994].

Хоча класичний лібералізм приділяв велику увагу верховенству права і конституційним гарантіям, неолібералізм висловлює ідеологічну точку зору на користь ринкових системних рішень і методів, заперечуючи урядове втручання, особливо коли мова йде про обмеження ділових операцій, корпорацій і потоків капіталу. Твори Дж. Бентама, в яких висловлений інтервенціоністський соціально-інженерний поворот, разом з ідеями А. Сміта щодо ринків у багатстві народів забезпечують найбільш релевантний шлях від класичного лібералізму до неолібералізму.

Неоліберальна критика бюрократії простежується, зокрема, у пропаганді обмеженого уряду, обмежених витратах, обмеженому оподаткуванні, обмеженому регулюванні та обмеженому втручанні у вільне підприємництво. Ринкові системи продемонстрували перевагу над централізованими системами державного планування [Lindblom 2001], і тому неоліберальна філософія мала потужний вплив на справи народів, держав і громад.

У неоліберальній структурі уряд має використовуватися максимально ефективно, роблячи ринки вільними для підприємництва [Dźwigoł 2013; Dźwigoł 2015a; Marszałek-Kawa, Chudziński, Miśkiewicz 2018]. Це використання уряду може варіюватися від міжнародних угод про вільну торгівлю до участі у війні для сприяння «свободі». Уряд під впливом неолібералізму отримує можливість ефективно використовувати ресурси, включаючи робочу силу та сировину. Втручання уряду до виконання політико-економічних завдань не настільки обмежене, як у класичному лібералізмі (Дж. Локк, Д. Юм, Е. Берк тощо).

Класичний лібералізм не прийняв би пропозицій взяти приватні будинки чи підприємства і передати цю власність корпорації, яка буде стимулювати економічний розвиток. Але рішення Верховного суду США 2005 року в Кело проти міста Нью-Лондон, штат Коннектикут, дозволило уряду використовувати гідний домен для передачі приватної власності іншому приватному інтересу, сподіваючись на підвищення бази оподаткування.

Прихильники класичного лібералізму, ймовірно, навіть не перерахували б старі збори (пов'язані з громадськими цілями, наприклад, новими дорогами або школами). Нове використання доменної потужності свідчить про більш агресивний корпоративний стиль неолібералізму, і він є як глобальним, так і локальним явищем. Звідси неолібералізм і глобалізація часто згадуються в одному

й тому ж контексті. «З неолібералізмом, сильні і потужні уряди, озброєні потужним військовим потенціалом і підтримувані міжнародними фінансовими установами, розгортаються, щоб зробити світ безпечним для вільного підприємництва. Це вираження інституційної влади зверху вниз має потенціал для підриву як демократично обраних урядів, так і тиранічних деспотів» [Fox, Miller 2015].

Неолібералізм критикується за те, що він поглиблює соціальне розшарування, масштабує прошарок малозабезпечених, деструктивно впливає на діяльність профспілок тощо, оскільки корпорації переміщують виробництва в місця з найменш обмежувальними екологічними законами, найслабшими трудовими стандартами і найдешевшими природними ресурсами. Таким чином, нерівність у багатстві та владі зростає, коли політика керується неоліберальною філософією [Pollin 2005]. Неолібералізм як внутрішній політичний рух - це скорочення уряду, приватизація урядових операцій, наскільки це можливо, усунення тягаря з платників податків (громадян).

Неоліберальні ідеї з поліпшення державного управління запозичені з бізнес-моделей. Зокрема, метафора «обслуговування клієнтів» була спробою залучити державних службовців до розгортання бізнесового середовища, але стосовно надання державних послуг громадянам. Ф. Томпсон асоціює ортодоксальне публічне управління з «пруської моделлю» і вказує на те, що неолібералізм є важливим викликом для ортодоксальності [Thompson 2003].

Уряд, пов'язаний з правилами, а не чутливий до ринків, вважається нездатним керувати підприємствами, які потребують гнучкості та адаптивності. У державному управлінні неолібералізм перетворюється на прагнення до прозорості, з одного боку, і демонтажу урядових положень, з іншого. Йдеться про усунення нормативних актів, які не мають послідовності та ефективності. Краще обмежити уряд постачанням суспільних благ.

Однак, неолібералізм не є однозначно антиурядово налаштованим, адже деякі його представники тяжіли до покращення управління державним сектором. «Бюрократія старого стилю є авторитарною і ієрархічною, ці атрибути ніколи добре не узгоджуються з демократичними цінностями. Більше того, вимоги керування гігантськими, вертикально інтегрованими, функціональними організаціями, як правило, зашкоджували громадськості та обраним нею представникам досягти загального добробуту. Обмеження сфери застосування державного сектору до надання послуг, які дійсно мають спільний інтерес, не може не підвищити ефективність механізмів демократичного управління» [Thompson 2003].

Економічні теорії організації та управління, особливо що впливають з політичної економії у стилі публічного вибору, сприяли підтримці неоліберальних реформ. Приватизація, скорочення штату, зменшення навантаження та укладання контрактів були здійснені з метою зменшення чисельної наповнюваності публічних адміністрацій. Пильну увагу було приділено стимулюванню інституційної практики.

Теорія агентських відносин, оцінка ефективності та орієнтація на вимірювання результатів та наслідків були спрямовані на підвищення ефективності та результативності уряду. Навіть неприбутковим організаціям рекомендується прийняти інструментальну раціональність неолібералізму. Якщо ж успіх діяльності системи публічного управління та адміністрування вимірюється ефектами, важливо, щоб уряд покладався на методи емпіричної соціальної науки, за якою показники

ефективності можна було б повідомити політичним органам для перевірки програмної правдивості.

Отже, неолібералізм у науково-дослідній літературі з державного управління закликає до систематичного аналізу та прийняття звичок та методів аналізу політики [Barzelay 2001]. Наголос на технологіях і передачі технологій, які можна знайти в неолібералізмі, підтверджується в державному управлінні акцентом на аналітичних методах [Dźwigoł 2014; Dźwigoł 2015b; Dźwigoł 2015c; Dźwigoł 2016; Dźwigoł 2018; Dzwigoł, Dźwigoł-Barosz 2018; Lynn 1996]. Централізовано керовані інституційні правила та процедури мали поступитися конкретним вимогам щодо політичного підприємництва. У деяких спробах реалізації неоліберальної управлінської програми це повинно було супроводжуватися індивідуальними контрактами на виконання, а не традиційними правилами державної служби. Дійсно, величезний акцент на оцінці та вимірюванні результатів, оцінці програм та специфікація цілей і результатів діяльності може сигналізувати про межі неоліберального управління.

Тим не менш, застереження щодо неолібералізму та його бізнес-орієнтованих методів набувають все більшого вираження в наукових розвідках з державного управління. «Урядовання як бізнес, означає, що державні службовці все частіше ставляться до громадськості як до клієнтів, які обслуговуються, а не як громадян, які керують собою через колективні дискурсні практики» [Vox 1999]. Дійсно, існують вагомі причини, щоб бути скептичними щодо неоліберальної моделі публічного управління, до них можна віднести: 1) потенціал для корупції; 2) нереалістичні амбіції щодо вимірювання результатів та оцінки результатів. Деталізуємо ці негативні аспекти неолібералізму в державному управлінні.

Деякі аспекти неоліберального менеджменту в приватному секторі пов'язані з корупційною практикою. Прихильники приватизації, наприклад, «ігнорують вражаючі приклади неефективності, марнотратства і корупції в американському досвіді з оборони, будівельних проектів і охорони здоров'я - все це в основному виробляється приватно на державні гроші» [Morgan, England 1988]. До корупційних можна віднести такі поширені практики як низький рівень балів, закупівлі, перевищення витрат, торгівельний наказ, непередбачені обставини або ринкову недостатність [Miller, Simmons 1998]. Не слід очікувати вільної конкуренції, коли існують численні приклади контрактів на одну пропозицію, договірні пропозиції, дратові угоди, прямий підкуп і схеми повернення «прибутку».

Занепокоєння серед неолібералів більше пов'язане з безробітними, ніж з неминучою корупцією, яка скорочує прибутковість. Хоча неолібералізм прагне зменшити владу профспілок у державному секторі, укладання контрактів може призвести до зниження медичних пільг для працівників, зниження заробітної плати та закріплення шкідливих умов праці.

Незважаючи на корупцію, чим більше контрактів, тим більше ресурсів обов'язково буде присвячено написанню контрактів, специфікації стандартів, моніторингу ефективності та аудиту. Буде необхідним оприлюднення правил, за якими здійснюється політика закупівель. На додаток до наявної бюрократичної тяганини буде потрібен ще один рівень підзвітності та наглядової бюрократії.

Проблеми державного сектору найчастіше складно вирішити, а тим більше визначити. Тобто, часто не існує політичного консенсусу щодо того, що робити,

і немає технічної експертизи для вирішення проблеми, навіть якщо вирішено проблему «що робити». Багато цінностей і перспектив вступають у боротьбу. У такій ситуації багатозначності покладання на вимірювання продуктивності державного управління не може бути достатньою умовою для гарантування комплексного успіху. Проблема полягає не тільки в побудові достовірних показників, але й у визначенні категорій.

Додаткові труднощі виникають під час ідентифікації каузальності державних програм. Чи саме державні та федеральні екологічні програми викликали поліпшення якості повітря і води у певному місті, або ж «причина» того факту полягає у тому, що багато виробничих потужностей були перенесені до вільних від профспілок держав або країн з низькою заробітною платою? На практиці існують численні проблеми з показниками ефективності.

Серед найважливіших труднощів із застосуванням методів суспільствознавства до публічного управління є питання ігрової системи. Ігри передбачають, що передбачувані стабільні показники включаються до політики. Арештовувати людей для визнання злочинів, яких вони ніколи не вчиняли, або допомагати студентам обманювати освітню систему на стандартизованих іспитах - це лише два приклади застосування ігрової системи. Якщо стандартизовані оцінки освіти перевірятимуться тільки з математичних компетенцій, вчителі припинять викладати мистецтво та суспільствознавство. Якщо програма професійної підготовки винагороджуватиме агентство з працевлаштування або консультанта відповідно до частки реєстрантів, які знаходять роботу, існує стимул реєструвати для навчання лише тих, хто може отримати роботу. Ігри додають свою специфіку.

Тим часом оцінювачі також можуть грати з системою, роблячи себе незамінними. Вони можуть обрати стратегією створення якомога більшої кількості різних і складних індикаторів. Всі будуть заплутані, окрім оцінювача. Підсумовуючи, можна зробити висновок про те, що продуктивність може бути зведена до змінних, які можна виміряти, і що результати, ефекти і навіть події можуть бути віднесені до програм і політики, що дорівнює химерній вірі в те, що методологія суспільних наук може досягти ідеального стану.

Висновки. У результаті проведеного дослідження можна резюмувати, що зміст неоліберального підходу до державного управління полягає у маркетинговій державного сектору з метою дебюрократизації та підвищення ефективності. Основні інструменти у відповідному процесі - це дослідження виконання та аудит, контракція та менеджериція. У порівнянні з ортодоксальною моделлю державного управління неоліберальний аналог має певні переваги, зокрема відмову від превалювання стандартизованих правил та приписів на користь результатів на виході. Але при цьому неоліберальний підхід лишається вірним раціональним традиціям сприйняття реальності. Попри значущі практичні результати, ідентифіковано недоліки неоліберальної постмодерної моделі публічного управління (можливості для корупції та переоцінювання системи вимірювання ефективності).

Література

Barzelay, M. (2001). *The New Public Management: Improving Research and Policy Dialogue*. Berkeley: University of California Press.

- Box, R. (1999). Running Government like a Business: Implications for Public Administration Theory and Practice. *American Review of Public Administration*. 29(1), 19-43. <https://doi.org/10.1177/02750749922064256>
- Dźwigoł, H. (2015a). *Business Management*. Oxford: Alpha Science International Ltd.
- Dźwigoł, H. (2014). Menedżerowie przyszłości a zarządzanie strategiczne. *Zeszyty Naukowe Politechniki Śląskiej, Organizacja i Zarządzanie*, 70, 93-104. [in Polish].
- Dźwigoł, H. (2016). Modelling of restructuring process. *Zeszyty Naukowe Politechniki Śląskiej, Organizacja i Zarządzanie*, 99, 89-106.
- Dźwigoł, H. (2015b). Warsztat badawczy w naukach o zarządzaniu. *Zeszyty Naukowe Politechniki Śląskiej, Organizacja i Zarządzanie*, 83, 133-142.
- Dźwigoł, H. (2018). Współczesne procesy badawcze w naukach o zarządzaniu. *Uwarunkowania metodyczne i metodologiczne*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN. [in Polish].
- Dźwigoł, H. (2015c). Założenia do budowy metodyki badawczej. *Zeszyty Naukowe Politechniki Śląskiej, Organizacja i Zarządzanie*, 78, 99-116.
- Dźwigoł, H. (2013). Zarządzanie przedsiębiorstwem w warunkach XXI wieku. Gliwice: Wydawnictwo Politechniki Śląskiej. [in Polish].
- Dzwigoł, H., & Dźwigoł-Barosz, M. (2018). Scientific Research Methodology in Management Sciences. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*, 2(25), 424-437. <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v2i25.136508>
- Foucault, M. (1994). *The Birth of Biopolitics. Ethics: Subjectivity and Truth*. New York: The New Press.
- Fox, C., & Miller, H. (2015). *Postmodern Public Administration*. Routledge.
- Horn, M. (1995). *The Political Economy of Public Administration: Institutional Choice in the Public Sector*. New York: Cambridge University Press.
- Kettl, D. (1997). The Global Revolution in Public Management: Driving Themes, Missing Links. *Journal of Policy Analysis and Management*. 16(3), 447
- Lindblom, Ch. (2001). *The Market System: What It Is, How It Works and What to Make of It*. New Haven, CT: Yale University Press
- Lynn, L. (1996). *Public Management as Art, Science, and Profession*. Chatham, NJ: Chatham House Publishers
- Marszałek-Kawa, J., Chudziński, P., & Miśkiewicz, R. (2018). *Gospodarka globalna w świetle wyzwań Industry 4.0 [Global Economy in the Light of Industry 4.0 Challenges]*. Toruń: Wydawnictwo Adam Marszałek. [in Polish].
- Miller, H., & Simmons, J. (1998). *The Irony of Privatization*. *Administration & Society*. 30(5), 513-532
- Morgan, D., & England, R. (1988). *The Two Faces of Privatization*. *Public Administration Review*. 48(6), 979
- Pesch, U. (2003). *Exploring the Public/Private Dichotomy: An Evaluation of 'The Intellectual Crisis of American Public Administration' and 'The Government is Us'. Retracing Public Administration*. Oxford: Elsevier
- Pollin, R. (2005). *Contours of Descent: U.S. Economic Fractures and the Landscape of Global Austerity*. London: Verso
- Thompson, F. (2003). *Why a New Public Management? Why Now? Review of Public Personnel Administration*. 23(4), 328-335

References

- Barzelay, M. (2001). *The New Public Management: Improving Research and Policy Dialogue*. Berkeley: University of California Press

- Box, R. (1999). Running Government like a Business: Implications for Public Administration Theory and Practice. *American Review of Public Administration*. 29 (1), 22
- Dźwigoł, H. (2015a). *Business Management*. Oxford: Alpha Science International Ltd.
- Dźwigoł, H. (2014). Menedżerowie przyszłości a zarządzanie strategiczne. *Zeszyty Naukowe Politechniki Śląskiej, Organizacja i Zarządzanie*, 70, 93-104. [in Polish].
- Dźwigoł, H. (2016). Modelling of restructuring process. *Zeszyty Naukowe Politechniki Śląskiej, Organizacja i Zarządzanie*, 99, 89-106.
- Dźwigoł, H. (2015b). Warsztat badawczy w naukach o zarządzaniu. *Zeszyty Naukowe Politechniki Śląskiej, Organizacja i Zarządzanie*, 83, 133-142.
- Dźwigoł, H. (2018). Współczesne procesy badawcze w naukach o zarządzaniu. *Uwarunkowania metodyczne i metodologiczne*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN. [in Polish].
- Dźwigoł, H. (2015c). Założenia do budowy metodyki badawczej. *Zeszyty Naukowe Politechniki Śląskiej, Organizacja i Zarządzanie*, 78, 99-116.
- Dźwigoł, H. (2013). Zarządzanie przedsiębiorstwem w warunkach XXI wieku. Gliwice: Wydawnictwo Politechniki Śląskiej. [in Polish].
- Dzwigoł, H., & Dźwigoł-Barosz, M. (2018). Scientific Research Methodology in Management Sciences. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*, 2(25), 424-437. <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v2i25.136508>
- Foucault, M. (1994). *The Birth of Biopolitics. Ethics: Subjectivity and Truth*. New York: The New Press
- Fox, C., & Miller, H. (2015). *Postmodern Public Administration*. Routledge
- Horn, M. (1995). *The Political Economy of Public Administration: Institutional Choice in the Public Sector*. New York: Cambridge University Press
- Kettl, D. (1997). The Global Revolution in Public Management: Driving Themes, Missing Links. *Journal of Policy Analysis and Management*. 16(3), 447
- Lindblom, Ch. (2001). *The Market System: What It Is, How It Works, and What to Make of It*. New Haven, CT: Yale University Press
- Lynn, L. (1996). *Public Management as Art, Science, and Profession*. Chatham, NJ: Chatham House Publishers
- Marszałek-Kawa, J., Chudziński, P., & Miśkiewicz, R. (2018). *Gospodarka globalna w świetle wyzwań Industry 4.0 [Global Economy in the Light of Industry 4.0 Challenges]*. Toruń: Wydawnictwo Adam Marszałek. [in Polish].
- Miller, H., & Simmons, J. (1998). *The Irony of Privatization. Administration & Society*. 30(5), 513-532
- Morgan, D., & England, R. (1988). The Two Faces of Privatization. *Public Administration Review*. 48(6), 979
- Pesch, U. (2003). *Exploring the Public/Private Dichotomy: An Evaluation of 'The Intellectual Crisis of American Public Administration' and 'The Government is Us'*. Retracing Public Administration. Oxford: Elsevier
- Pollin, R. (2005). *Contours of Descent: U.S. Economic Fractures and the Landscape of Global Austerity*. London: Verso
- Thompson, F. (2003). *Why a New Public Management? Why Now? Review of Public Personnel Administration*. 23(4), 328-335

Received: 18.06.2019

Accepted: 21.06.2019

Published: 01.10.2019